

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 13. marca 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Politika týkajúca sa prisťahovalectva – Právo na zlúčenie rodiny – Smernica 2003/86/ES – Vylúčenia z pôsobnosti smernice – Článok 3 ods. 2 písm. c) – Vylúčenie osôb s postavením doplnkovej ochrany – Rozšírenie práva na zlúčenie rodiny vnútroštátnym právom na uvedené osoby – Právomoc Súdneho dvora – Článok 11 ods. 2 – Neexistencia úradných písomných dôkazov potvrdzujúcich rodinné vzťahy – Vysvetlenia považované za nedostatočne hodnoverné – Povinnosti orgánov členských štátov podniknúť dodatočné kroky – Obmedzenia“

Vo veci C-635/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (súd v Haagu, zasadajúci v Haarleme, Holandsko) zo 14. novembra 2017 a doručený Súdnemu dvoru v ten istý deň, ktorý súvisí s konaním:

E.

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory A. Arabadžiev (spravodajca), sudcovia T. von Danwitz, M. Berger, C. Vajda a P. G. Xuereb,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. októbra 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- E., v zastúpení: M. L. van Riel a C. J. Ullersma, advocaten,
- holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a C. S. Schillemans, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Wils a C. Cattabriga, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. novembra 2018,

* Jazyk konania: holandčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 2 písm. c) a článku 11 ods. 2 smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi maloletou osobou E., eritrejskej štátnej príslušnosti s pobytom v Sudáne, na jednej strane a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (štátny tajomník pre bezpečnosť a spravodlivosť, Holandsko) (ďalej len „štátny tajomník“) na druhej strane vo veci, v ktorej tento štátny tajomník zamietol žiadosť o zlúčenie rodiny, ktorú podala v prospech osoby E. pani A., ktorá je eritrejskej štátnej príslušnosti a osobou s postavením doplnkovej ochrany v Holandsku a ktorá tvrdí, že je teta a poručníčka osoby E.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2003/86

- 3 Podľa odôvodnenia 8 smernice 2003/86:

„Osobitnú pozornosť je potrebné venovať situácii utečencov s ohľadom na príčiny, ktoré ich donútili opustiť svoju krajinu a bránili im tam viesť normálny rodinný život. Preto je potrebné ustanoviť priaznivejšie podmienky na uplatnenie ich práva na zlúčenie rodiny.“

- 4 Článok 2 smernice 2003/86, ktorý sa nachádza v kapitole I tejto smernice, nazvanej „Všeobecné ustanovenia“, stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

- a) ‚štátny príslušník tretej krajiny‘ je každá osoba, ktorá nie je občanom únie v zmysle článku 17 ods. 1 zmluvy;
- b) ‚utečenec‘ je každý štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá má postavenie utečenca v zmysle Ženevského dohovoru o postavení utečencov z 28. júla 1951, zmeneného a doplneného protokolom podpísaným v New Yorku 31. januára 1967;
- c) ‚garant‘ je štátny príslušník tretej krajiny oprávnené sa zdržiavajúci v členskom štáte, ktorý žiada alebo rodinní príslušníci ktorého žiadajú o zlúčenie rodiny, aby s ním boli spojení;
- d) ‚zlúčenie rodiny‘ je vstup a pobyt rodinných príslušníkov štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa oprávnené zdržiava v danom členskom štáte, s cieľom zachovania rodinnej jednotky v členskom štáte bez ohľadu na to, či rodinný vzťah vznikol pred alebo po jeho vstupe;
- e) ‚povolenie na pobyt‘ je každé povolenie vydané orgánmi členského štátu, ktoré umožňuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oprávnený pobyt na jeho území...

...“

5 Článok 3 uvedenej smernice, ktorý sa tiež nachádza v kapitole I tejto smernice, uvádza:

„1. Táto smernica sa uplatňuje v prípade, keď je garant držiteľom povolenia na pobyt vydaného členským štátom na obdobie jedného roka alebo dlhšie, a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt, ak sú rodinní príslušníci jeho rodiny štátnymi príslušníkmi tretej krajiny akéhokoľvek postavenia.

2. Táto smernica sa neuplatňuje, ak garant [je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý – *neoficiálny preklad*]:

...

c) je oprávnený zdržiavať sa v členskom štáte na základe doplnkovej formy ochrany v súlade s medzinárodnými záväzkami, vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou členských štátov, alebo žiada o povolenie na pobyt na tomto základe, pričom očakáva rozhodnutie o svojom postavení.

...

5. Táto smernica neovplyvňuje možnosť členských štátov prijať alebo zachovať priaznivejšie ustanovenia.“

6 Článok 4 smernice 2003/86, ktorý sa nachádza v kapitole II tejto smernice s názvom „Rodinní príslušníci“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty povolia vstup a pobyt podľa tejto smernice a za predpokladu splnenia podmienok ustanovených v kapitole IV, ako aj článku 16, týmto rodinným príslušníkom:

...

c) maloletým deťom garanta vrátane osvojených detí garanta, keď sú v jeho starostlivosti a sú od neho závislé. ...

...

Maloleté deti uvedené v tomto článku musia byť mladšie, ako je vek plnoletosti ustanovený právom príslušného členského štátu a nesmú byť v manželskom zväzku.

...“

7 Podľa článku 5 tejto smernice, ktorý sa nachádza v jej kapitole III s názvom „Podanie a posúdenie žiadostí“:

„1. Členské štáty určia, či s cieľom uplatnenia práva na zlúčenie rodiny žiadosť o vstup a pobyt podá príslušným orgánom príslušného členského štátu garant alebo rodinný príslušník alebo rodinní príslušníci.

2. K žiadosti je potrebné priložiť písomný dôkaz o rodinnom vzťahu a o splnení podmienok, ktoré sú ustanovené v článkoch 4 a 6 a kde je to uplatniteľné, v článkoch 7 a 8, ako aj overené kópie cestovných dokladov rodinného príslušníka/rodinných príslušníkov.

Ak je to potrebné s cieľom získania dôkazu o existencii rodinného vzťahu, môžu členské štáty uskutočniť pohovory s garantom a jeho/jej rodinnými príslušníkmi a viesť ďalšie vyšetrovania, ktoré sa ukážu byť nevyhnutné.

...

4. Príslušné orgány členského štátu dajú osobe, ktorá podala žiadosť, čo najskôr písomné oznámenie o rozhodnutí, v každom prípade najneskôr do deviatich mesiacov od dátumu podania žiadosti.

Za výnimočných okolností, súvisiacich so zložitou posúdenia žiadosti, sa lehota uvedená v prvom pododseku môže predĺžiť.

Uvedú sa dôvody rozhodnutia o zamietnutí žiadosti. Akékoľvek dôsledky neprijatia žiadneho rozhodnutia do konca lehoty stanovenej v prvom pododseku sa vymedzia vo vnútroštátnych právnych predpisoch príslušného členského štátu.

5. Pri posudzovaní žiadosti členské štáty náležito zohľadnia najlepšie záujmy maloletých detí.“

- 8 Článok 10 uvedenej smernice, ktorý sa nachádza v jej kapitole V, nazvanej „Zlúčenie rodiny utečencov“, v odseku 2 stanovuje:

„Členské štáty môžu povoliť zlúčenie rodiny pre ďalších rodinných príslušníkov, ktorí nie sú uvedení v článku 4, ak sú od utečenca závislí.“

- 9 Článok 11 smernice 2003/86 nachádzajúci sa v tej istej kapitole V spresňuje:

„1. Článok 5 sa vzťahuje na podanie a posúdenie žiadosti za predpokladu [s výhradou – *neoficiálny preklad*] uplatnenia ods. 2 tohto článku.

2. Ak utečenec nemôže predložiť úradný písomný dôkaz o rodinnom vzťahu, členské štáty vezmú do úvahy iné dôkazy o existencii takéhoto vzťahu, ktoré sa zhodnotia podľa vnútroštátneho práva. Rozhodnutie o zamietnutí žiadosti sa nesmie zakladať iba na skutočnosti, že chýba písomný dôkaz.“

- 10 Kapitola VII tejto smernice, ktorá upravuje „sankcie a nápravu“, zahŕňa jej články 16 až 18.

- 11 Článok 16 ods. 2 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty môžu takisto zamietnuť žiadosť o vstup a pobyt na účel zlúčenia rodiny, alebo odobrať alebo odmietnuť obnoviť povolenie na pobyt rodinného príslušníka, ak sa preukáže, že:

- a) boli použité nepravdivé alebo zavádzajúce informácie, falošné alebo sfalšované doklady, bol spáchaný podvod iným spôsobom alebo boli použité iné nezákonné prostriedky;

...“

- 12 Článok 17 tej istej smernice uvádza:

„Členské štáty náležito zohľadnia charakter a pevnosť rodinných vzťahov osoby a trvanie jej pobytu v členskom štáte a existenciu rodinných, kultúrnych a sociálnych väzieb s krajinou jej pôvodu, keď zamietnu žiadosť, odoberú alebo odmietnu obnoviť povolenie na pobyt, alebo rozhodnú nariadiť odsun [vyhostenie – *neoficiálny preklad*] garanta alebo jeho rodinných príslušníkov.“

Usmernenia k uplatňovaniu smernice 2003/86

- 13 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o usmernení k uplatňovaniu smernice 2003/86 [COM(2014) 210, ďalej len „usmernenia“] z 3. apríla 2014, obsahuje tieto časti:

„...“

3. Podanie a posúdenie žiadosti

...

3.2. Sprievodné doklady

K žiadosti o zlúčenie rodiny sa v súlade s článkom 5 ods. 2 priloží:

- a) písomný dôkaz o rodinnom vzťahu;

...

Členské štáty majú určitý priestor na voľnú úvahu pri rozhodovaní o tom, či je vhodné a nevyhnutné overiť existenciu rodinných vzťahov prostredníctvom pohovorov alebo ďalších prešetrovaní vrátane testovania DNA. Z kritérií primeranosti a nutnosti vyplýva, že tieto prešetrovania nie sú povolené, ak existujú iné vhodné a menej obmedzujúce prostriedky na určenie existencie rodinného vzťahu. Každá žiadosť, jej sprievodné doklady a primeranosť a nutnosť rozhovorov a ďalších prešetrovaní sa musia posudzovať v jednotlivých prípadoch individuálne.

...

6. Zlúčenie rodiny pre osoby pod medzinárodnou ochranou

6.1. Utečenci

...

Komisia zdôrazňuje, že ustanovenia kapitoly V sa musia vykladať so zreteľom na zásady stanovené v článku 5 ods. 5 a v článku 17. Členské štáty musia preto pri posudzovaní žiadostí utečencov o zlúčenie rodiny vyvážené a primerane v každom jednotlivom prípade posudzovať všetky príslušné záujmy, pričom musia náležite zohľadniť najlepšie záujmy maloletých detí... Žiadny faktor posudzovaný osobitne nemôže automaticky viesť k rozhodnutiu; každý sa musí brať do úvahy len ako jeden z podstatných faktorov...

...

6.1.2 Absencia úradných písomných dôkazov

V článku 11 sa uvádza, že článok 5 sa vzťahuje na podanie a posúdenie žiadosti za predpokladu uplatnenia výnimky, pokiaľ ide o úradný písomný dôkaz uvedený v článku 11 ods. 2. Členské štáty môžu teda v súlade s článkom 5 ods. 2 posúdiť písomný dôkaz na určenie rodinného vzťahu a, ak to je primerané a potrebné, môžu vykonať rozhovory a iné vyšetrovania.

Z osobitnej situácie utečencov, ktorí boli nútení ujsť zo svojej krajiny, vyplýva, že pre utečencov alebo ich rodinných príslušníkov je často nemožné alebo nebezpečné predložiť úradné doklady alebo spojiť sa s diplomatickými či konzulárnymi orgánmi ich krajiny pôvodu.

Článok 11 ods. 2 je jasný a neponecháva priestor na voľnú úvahu, keďže sa v ňom uvádza, že skutočnosť chýbajúcich písomných dôkazov nemôže predstavovať jediný dôvod na zamietnutie žiadosti, a ukladá členským štátom povinnosť v takýchto prípadoch vziať „do úvahy iné dôkazy“ o existencii rodinného vzťahu. Keďže tieto „iné dôkazy“ sa posudzujú v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, členské štáty majú určitý priestor na voľnú úvahu, mali by však prijať jasné pravidlá upravujúce tieto požiadavky na dôkazy. Príklady „iných dôkazov“ na určenie rodinných väzieb môžu byť písomné a/alebo ústne vyhlásenia žiadateľov, rozhovory s rodinnými príslušníkmi alebo vyšetrovania vykonané v súvislosti so situáciou v zahraničí. Tieto vyhlásenia môžu byť potom potvrdené napríklad podpornými dôkazmi, ako sú doklady, audiovizuálne materiály, akékoľvek dokumenty alebo fyzické doklady (napr. diplomy, dôkaz o prevode finančných prostriedkov...) alebo znalosti špecifických faktov.

Na individuálne posúdenie uvedené v článku 17 je potrebné, aby členské štáty pri posudzovaní dôkazov predložených žiadateľom vzali do úvahy všetky náležité faktory vrátane veku, pohlavia, vzdelania, pozadia a sociálneho postavenia, ako aj špecifické kultúrne aspekty. Komisia sa domnieva, že keď po posúdení iných typov dôkazov zostávajú vážne pochybnosti alebo keď existujú silné náznaky podvodného konania, môže sa ako posledná možnosť vykonať test DNA... Komisia sa domnieva, že členské štáty by v takýchto prípadoch mali dodržiavať zásady zásadou [Úradu Vysokého komisára Organizácie spojených národov pre utečencov (HCR)] o testovaní DNA...

...“

Holandské právo

- 14 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že smernica 2003/86 bola do holandského právneho poriadku prebraná na základe Vreemdelingenwet 2000 (zákon z roku 2000 o cudzincoch), Vreemdelingencirculaire 2000 (obežník z roku 2000 o cudzincoch) a Werkinstructie 2014/9 (verejný služobný pokyn 2014/9).
- 15 Vnútroštátny súd, Rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (súd v Haagu, zasadajúci v Haarleme, Holandsko), spresňuje, že Holandské kráľovstvo prebralo priaznivejšie ustanovenia kapitoly V tejto smernice týkajúce sa zlúčenia rodiny utečenca, vrátane fakultatívnych ustanovení, ktoré sa v tejto kapitole nachádzajú. Holandské kráľovstvo sa konkrétne rozhodlo uplatniť uvedenú smernicu na osoby s postavením doplnkovej ochrany, hoci podľa článku 3 ods. 2 písm. c) tej istej smernice sa na ne nevzťahuje. Holandský zákonodarca tak priamo a bezpodmienečne uplatnil túto kapitolu V na ich situáciu.
- 16 Obežník z roku 2000 o cudzincoch a verejný služobný pokyn 2014/9 sa týkajú najmä posudzovania dôkazov o existencii rodinných vzťahov medzi garantom a štátnym príslušníkom tretej krajiny, v prospech ktorého je podaná žiadosť o zlúčenie rodiny. Vyplýva z nich, že štátny tajomník vyhovie tejto žiadosti, ak sa preukáže, že štátny príslušník tretej krajiny je skutočne súčasťou rodiny garanta.
- 17 V tejto súvislosti musí podľa vnútroštátneho súdu garant preukázať, že dotknutý štátny príslušník tretej krajiny bol súčasťou jeho rodiny ešte pred príchodom garanta do Holandska a že tento skutočný rodinný vzťah nebol prerušený. Hoci garant v zásade musí tento dôkaz preukázať na základe dokumentov, môže v prípade, že takýmito dokumentmi nedisponuje, poskytnúť dodatočné informácie alebo hodnoverné, spoľahlivé a koherentné vysvetlenia preukazujúce, že dotknutý štátny príslušník tretej krajiny skutočne patrí do jeho rodiny. Konkrétne na účely posúdenia, či poručenec skutočne patrí do rodiny garanta, sa najmä zohľadňuje dôvod, pre ktorý bol poručenec prijatý do tejto rodiny.

18 Napokon v prípade nemožnosti preukázania existencie skutočného rodinného vzťahu na základe úradných dokumentov alebo analýzy DNA je možné uskutočniť pohovor obsahujúci otázky k zisteniu totožnosti. Vnútroštátny súd uvádza, že je to tak najmä v prípade poručencov v rámci konania o zlúčení rodiny.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 Pani A. a jej dcéra majú od 11. marca 2015 povolenie na pobyt v Holandsku ako osoby s postavením doplnkovej ochrany v zmysle článku 3 ods. 2 písm. c) smernice 2003/86. Dňa 16. apríla 2015 podala pani A. na príslušné holandské orgány žiadosť o zlúčenie rodiny v prospech osoby E.

20 Na podporu tejto žiadosti poskytla vyhlásenie Front de libération de l'Érythrée (Eritrejský oslobodzovací front, ďalej len „vyhlásenie ELF“) zo 6. apríla 2015, z ktorého vyplývalo, že je tetou osoby E. a od smrti jej biologických rodičov v čase, keď mala päť rokov, je jej poručníčkou. Uviedla tiež, že od ich úteku z Eritrei v roku 2013, keď mala osoba E. desať rokov, mali až do ich odchodu do Holandska pobyt v Sudáne. V súčasnosti osoba E. býva stále v Sudáne a bola umiestnená do pestúnskej starostlivosti.

21 Rozhodnutím z 12. mája 2016 štátny tajomník zamietol žiadosť o zlúčenie rodiny.

22 Štátny tajomník v prvom rade vychádzal zo skutočnosti, že nebol predložený nijaký úradný písomný dôkaz preukazujúci realitu rodinných vzťahov existujúcich medzi osobu E. a pani A., pričom jediný doklad, ktorý bol na tieto účely predložený, a to vyhlásenie ELF, bol vydaný protiprávne. Štátny tajomník následne konštatoval, že v súvislosti s nemožnosťou predložiť úradné písomné dôkazy nebolo poskytnuté nijaké hodnoverné vysvetlenie, hoci Eritrea vydáva dokumenty tejto povahy, akými sú úmrtný list a doklad o poručníctve, občianske preukazy, či dokonca školská alebo študentská karta. Štátny tajomník napokon dodal, že vzhľadom na tieto okolnosti možno žiadosť o zlúčenie rodiny zamietnuť bez toho, aby bolo nutné uskutočniť s osobou E. alebo pani A. pohovor, aby sa preukázalo, že medzi nimi existuje skutočný rodinný vzťah.

23 Sťažnosť podaná proti tomuto rozhodnutiu bola zamietnutá potvrdzujúcim rozhodnutím z 27. októbra 2016.

24 Keďže proti zamietnutiu žiadosti o zlúčenie rodiny dotknutej vo veci samej bola na vnútroštátny súd podaná žaloba o neplatnosť, 18. mája 2017 sa konalo pojednávanie. Vec bola následne pridelená senátnemu zloženiu a druhé pojednávanie sa konalo 13. septembra 2017.

25 Vnútroštátny súd spresňuje, že štátny tajomník na tomto poslednom pojednávaní stiahol svoje námietky v súvislosti s totožnosťou osoby E. a pani A., ako aj s existenciou biologického vzťahu medzi týmito dvoma osobami. Štátny tajomník sa tiež zdržal tvrdenia týkajúceho sa úradných písomných dôkazov, pokiaľ ide o poručníctvo pani A. nad osobou E. vzhľadom na to, že podľa eritrejského práva sa takéto poručníctvo ustanovuje zo zákona. Podľa tohto súdu z toho vyplýva, že jedinými napadnutými skutočnosťami vo veci samej je nepredloženie úmrtných listov biologických rodičov osoby E. a neexistencia hodnoverného charakteru vysvetlení poskytnutých na tieto účely zo strany pani A.

26 Vnútroštátny súd má pochybnosti o výklade, ktorý treba dať článku 11 ods. 2 smernice 2003/86, a osobitne si kladie otázku, či dotknutý členský štát musí „[zohľadniť] iné dôkazy o existencii [rodinných vzťahov]“ v prípade, že utečenec neposkytne nijaké hodnoverné vysvetlenie v súvislosti s jeho nemožnosťou predložiť úradné písomné dôkazy.

- 27 Tento istý súd si však s prihliadnutím na rozsudok z 18. októbra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, body 53 až 56), kladie otázku v súvislosti s právomocou Súdneho dvora odpovedať na takúto otázku vo veci samej, pričom uvádza, že hoci situácia pani A vzhľadom na to, že je len osobou s postavením doplnkovej ochrany, nespadá do pôsobnosti ustanovení tejto smernice, tieto ustanovenia sa na takúto situáciu priamo a bezpodmienečne uplatňujú na základe holandského práva.
- 28 Za týchto podmienok Rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (súd v Haagu, zasadaajúci v Haarleme) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má Súdny dvor s prihliadnutím na článok 3 ods. 2 písm. c) smernice [2003/86] a na rozsudok z 18. októbra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky položené holandskými súdmi v súvislosti s výkladom ustanovení tejto smernice vo veci, ktorá sa týka práva na pobyt rodinného príslušníka osoby s postavením doplnkovej ochrany, ak bola uvedená smernica v holandskom práve vyhlásená za priamo a bezpodmienečne uplatniteľnú na osoby s postavením doplnkovej ochrany?
2. Má sa článok 11 ods. 2 smernice [2003/86] vykladať v tom zmysle, že bráni zamietnutiu žiadosti o zlúčenie rodiny podanej utečencom, ktoré odôvodňuje len skutočnosť, že utečenec k svojej žiadosti nepriložil nijaké úradné písomné dôkazy potvrdzujúce rodinné vzťahy,

alebo

sa má článok 11 ods. 2 smernice [2003/86] vykladať v tom zmysle, že zamietnutiu žiadosti o zlúčenie rodiny podanej utečencom, ktoré je odôvodnené iba tým, že chýbajú úradné písomné dôkazy potvrdzujúce rodinné vzťahy, bráni len v prípade, ak utečenec poskytol hodnoverné vysvetlenie k dôvodu, prečo uvedené písomné dôkazy nepredložil, a k jeho tvrdeniu, že ich ešte stále nemôže predložiť?“

Konanie na Súdnom dvore

- 29 Vnútroštátny súd navrhol, aby bol tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v nalievavom prejudiciálnom konaní podľa článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.
- 30 Dňa 23. novembra 2017 prvá komora Súdneho dvora po vypočutí generálneho advokáta rozhodla, že tomuto návrhu nemožno vyhovieť.
- 31 Predseda Súdneho dvora rozhodnutím z 27. novembra 2017 však rozhodol o prednostnom prejednaní tejto veci v súlade s článkom 53 ods. 3 rokovacieho poriadku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 32 Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či má Súdny dvor na základe článku 267 ZFEÚ právomoc podať výklad článku 11 ods. 2 smernice 2003/86 v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej má súd rozhodnúť o žiadosti o zlúčenie rodiny podanej osobou s postavením doplnkovej ochrany, ak sa toto ustanovenie priamo a bezpodmienečne uplatňuje na takúto situáciu na základe vnútroštátneho práva.

- 33 Článok 3 ods. 2 písm. c) smernice 2003/86 predovšetkým spresňuje, že táto smernica sa neuplatní, ak je garant štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý je oprávnený zdržiavať sa v členskom štáte na základe doplnkovej formy ochrany v súlade s medzinárodnými záväzkami, vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou členských štátov.
- 34 Z toho vyplýva, že smernica 2003/86 sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí sú rodinnými príslušníkmi osoby s postavením doplnkovej ochrany, akou je pani A (rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 33).
- 35 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že Súdny dvor má právomoc rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania týkajúcich sa ustanovení práva Únie v situáciách, v ktorých, i keď skutkový stav vo veci samej nespadá do pôsobnosti tohto práva, sú ustanovenia uvedeného práva uplatniteľné na základe vnútroštátneho práva z dôvodu odkazu stanoveného týmto právom na ich obsah (rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 34, ako aj citovaná judikatúra).
- 36 V takýchto situáciách totiž existuje jasný záujem Európskej únie na tom, aby sa s cieľom predchádzať budúcim výkladovým rozdielom vykladali ustanovenia prebrané z práva Únie jednotným spôsobom (rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 35, ako aj citovaná judikatúra).
- 37 Výklad ustanovení práva Únie Súdny dvorom v situáciách, ktoré nepatria do pôsobnosti práva Únie, je teda odôvodnený, ak tieto ustanovenia sú na základe vnútroštátneho práva priamo a bezpodmienečne uplatniteľné na takéto situácie, aby sa zabezpečilo, že tieto situácie budú posudzované rovnako ako situácie, ktoré spadajú do pôsobnosti uvedených ustanovení (rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 36, ako aj citovaná judikatúra).
- 38 V prejednávanej veci vnútroštátny súd, ktorý má jediný právomoc vykladať vnútroštátne právo v rámci systému súdnej spolupráce stanovenej v článku 267 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 37, ako aj citovaná judikatúra), spresnil, že holandský zákonodarca sa rozhodol zabezpečiť osobám s postavením doplnkovej ochrany výhodnejšie zaobchádzanie, ako je zaobchádzanie stanovené smernicou 2003/86 tak, že na nich uplatní pravidlá týkajúce sa utečencov stanovené touto smernicou. Tento súd z toho vyvodil, že podľa holandského práva má povinnosť vo veci samej uplatniť článok 11 ods. 2 uvedenej smernice.
- 39 Za týchto podmienok je nutné konštatovať, že toto ustanovenie sa priamo a bezpodmienečne uplatňuje na základe holandského práva na situácie, o akú ide vo veci samej, a existuje teda jasný záujem Únie na tom, aby Súdny dvor rozhodol o návrhu na začatie prejudiciálneho konania (pozri analogicky rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 38).
- 40 Súdny dvor už rozhodol, že ak je splnená podmienka uvedená v bode 37 tohto rozsudku, možno konštatovať, že má právomoc rozhodovať aj v situáciách, na ktoré sa vzťahuje prípad výslovného vylúčenia z pôsobnosti aktu Únie (rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 37, ako aj citovaná judikatúra).
- 41 Za týchto okolností sa právomoc Súdneho dvora nemôže odôvodnene meniť v závislosti od toho, či pôsobnosť príslušného ustanovenia je obmedzená na základe pozitívnej definície alebo stanovením určitých prípadov vylúčenia, pretože tieto dve legislatívne techniky možno použiť bez rozdielu (rozsudok zo 7. novembra 2018, K a B, C-257/17, EU:C:2018:876, bod 39).
- 42 Okrem toho, hoci vnútroštátny súd uvádza, že jeho pochybnosti, pokiaľ ide o právomoc Súdneho dvora, vyplývajú z rozsudku z 18. októbra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), je nutné uviesť, že vec, v ktorej bol vyhlásený uvedený rozsudok, charakterizovali osobitosti, ktoré sa nenachádzajú vo veci samej (pozri analogicky rozsudok zo 7. novembra 2018, C a A, C-257/17, EU:C:2018:876, body 41 až 43).

- 43 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať, že Súdny dvor má na základe článku 276 ZFEÚ právomoc podať výklad článku 11 ods. 2 smernice 2003/86 v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej má súd rozhodnúť o žiadosti o zlúčenie rodiny podanej osobou s postavením doplnkovej ochrany, ak sa toto ustanovenie priamo a bezpodmienečne uplatňuje na takúto situáciu na základe vnútroštátneho práva.

O druhej otázke

- 44 Vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 11 ods. 2 smernice 2003/86 vykladať v tom zmysle, že za okolností, o aké ide vo veci samej, kde garantka ako osoba s postavením doplnkovej ochrany podala žiadosť o zlúčenie rodiny v prospech maloletej osoby, ktorej je teta a údajne poručníčka, a táto maloletá osoba býva ako utečenec a bez rodinnej väzby v tretej krajine, bráni tomu, aby bola táto žiadosť zamietnutá len preto, že garantka nepredložila úradné písomné dôkazy potvrdzujúce úmrtie biologických rodičov maloletej osoby, a teda realitu jej rodinných vzťahov s touto osobou, a aby príslušné orgány prijali rozhodnutie, že vysvetlenie, ktoré garantka poskytla na odôvodnenie svojej nemožnosti predložiť takéto dôkazy, nie je hodnoverné, a to len na základe dostupných všeobecných informácií týkajúcich sa situácie v krajine pôvodu bez toho, aby zohľadnili konkrétnu situáciu garantky a maloletej osoby, ako aj osobitné ťažkosti, ktorým museli tieto osoby podľa ich vlastných slov čeliť pred a po úteku z ich krajiny pôvodu.

O celi sledovanom smernicou 2003/86

- 45 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že cieľom sledovaným smernicou 2003/86 je podporovať zlúčenie rodiny a že táto smernica má okrem iného za cieľ priznať ochranu štátnym príslušníkom tretích krajín, najmä maloletým osobám (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 69).
- 46 V tomto kontexte článok 4 ods. 1 uvedenej smernice ukladá členským štátom konkrétne pozitívne povinnosti, ktorým zodpovedajú jasne definované subjektívne práva. V prípadoch vymedzených touto istou smernicou im ukladá povinnosť povoliť niektorým rodinným príslušníkom garanta zlúčenie rodiny bez toho, aby mohli uplatniť svoju voľnú úvahu (rozsudky z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, bod 60, ako aj zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 70).
- 47 Medzi rodinnými príslušníkmi garanta, ktorým dotknutý členský štát musí povoliť vstup a pobyt, sa v súlade s článkom 4 ods. 1 písm. c) smernice 2003/86 nachádzajú „maloleté deti garanta vrátane osvojených detí garanta, keď sú v jeho starostlivosti a sú od neho závislé“.
- 48 Okrem toho podľa článku 10 ods. 2 smernice 2003/86 môžu členské štáty povoliť zlúčenie rodiny pre ďalších rodinných príslušníkov, ktorí nie sú uvedení v článku 4 tejto smernice, ak sú od utečenca závislí.
- 49 V tejto súvislosti vnútroštátny súd spresnil, že holandské právo povoľuje zlúčenie rodiny v prípade poručencov, s ktorými má garant skutočné rodinné vzťahy, a že holandské orgány sú povinné povoliť požadované zlúčenie rodiny, ak bola medzi garantom a poručencom preukázaná existencia skutočného rodinného vzťahu.
- 50 V prejednávanej veci vzhľadom na to, že osoba E. je podľa tvrdení pani A. jej poručencom, je zjavné, že na žiadosť o zlúčenie rodiny dotknutú vo veci samej sa môže v každom prípade vzťahovať situácia uvedená v článku 10 ods. 2 smernice 2003/86 a že v prípade, ak by sa táto hypotéza potvrdila, holandské právo ukladá holandským orgánom povinnosť povoliť požadované zlúčenie rodiny.

- 51 Preto z podobných dôvodov, ako sú dôvody uvedené v bode 38 tohto rozsudku, treba konštatovať, že článok 11 tejto smernice sa na základe holandského práva uplatňuje na situáciu, o akú ide vo veci samej.

O posúdení, ktoré majú príslušné vnútroštátne orgány vykonať v prípade žiadosti o zlúčenie rodiny

- 52 Pokiaľ ide o posúdenie, ktoré musia vykonať príslušné vnútroštátne orgány, tak z článku 5 ods. 2, ako aj z článku 11 ods. 2 smernice 2003/86 vyplýva, že tieto orgány disponujú voľnou úvahou, a to najmä pri skúmaní existencie alebo neexistencie rodinných vzťahov, pričom ide o posúdenie, ktoré treba uskutočniť v súlade s vnútroštátnym právom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, bod 59, ako aj zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 74).
- 53 Voľná úvaha priznaná členským štátom nemôže byť štátmi uplatňovaná takým spôsobom, ktorý porušuje cieľ smernice 2003/86 a zbavuje ju potrebného účinku. Ako navyše vyplýva z odôvodnenia 2 tejto smernice, táto smernica uznáva základné práva a dodržiava zásady zakotvené v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, body 74 a 75).
- 54 Členské štáty majú teda povinnosť nielen vykladať svoje vnútroštátne právo v súlade s právom Únie, ale tiež dohliadať na to, aby sa neopierali o výklad sekundárneho práva, ktorý by bol v rozpore so základnými právami chránenými právnym poriadkom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2011:429, bod 105; z 23. decembra 2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2011:810, bod 34, ako aj zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 78).
- 55 Článok 7 Charty, ktorý zakotvuje právo na rešpektovanie súkromného alebo rodinného života, treba pritom vykladať v súlade s povinnosťou zohľadniť najlepší záujem dieťaťa uznanou v článku 24 ods. 2 Charty a s prihliadnutím na potrebu dieťaťa na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov s obidvoma svojimi rodičmi vyjadrenú v článku 24 ods. 3 Charty (rozsudok z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, bod 58).
- 56 Z toho vyplýva, že ustanovenia smernice 2003/86 treba vykladať a uplatňovať s prihliadnutím na článok 7 a článok 24 ods. 2 a 3 Charty, ako to navyše vyplýva zo znenia odôvodnenia 2 a článku 5 ods. 5 tejto smernice, ktoré ukladajú členským štátom povinnosť preskúmať predmetné žiadosti o zlúčenie rodiny v záujme dotknutých detí a s cieľom podporovať rodinný život (rozsudok zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 80).
- 57 V tejto súvislosti príslušným vnútroštátnym súdom prislúcha vykonať vyvážené a primerané posúdenie všetkých dotknutých záujmov, s prihliadnutím najmä na záujmy dotknutých detí (rozsudok zo 6. decembra 2012, O a i., C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 81).
- 58 Okrem toho je potrebné zohľadniť článok 17 smernice 2003/86, ktorý vyžaduje individuálne posúdenie žiadostí o zlúčenie (rozsudky z 9. júla 2015, K a A, C-153/14, EU:C:2015:453, bod 60, ako aj z 21. apríla 2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, bod 43), ktoré musí brať do úvahy povahu a pevnosť rodinných vzťahov osoby a trvanie jej pobytu v členskom štáte, ako aj existenciu rodinných, kultúrnych či sociálnych väzieb s krajinou jej pôvodu (rozsudok z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, bod 64).
- 59 Príslušným vnútroštátnym súdom pri uplatnení smernice 2003/86 a posudzovaní žiadostí o zlúčenie rodiny preto prislúcha najmä vykonať individuálne posúdenie, ktoré zohľadní všetky relevantné skutočnosti daného prípadu a ktoré prípadne bude osobitne prihliadať na záujmy dotknutých detí a v snahe podporovať rodinný život. Konkrétne okolnosti, akými sú vek dotknutých detí, ich situácia

v ich krajine pôvodu a stupeň ich závislosti od rodičov, môžu mať vplyv na rozsah a intenzitu požadovaného preskúmania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, bod 56). V každom prípade, ako to spresňuje bod 6.1 usmernení, nijaká skutočnosť posudzovaná samostatne nemôže automaticky viesť k prijatiu rozhodnutia.

O povinnostiach garanta, ako aj jeho rodinného príslušníka, ktorého sa týka žiadosť o zlúčenie rodiny

- 60 Pokiaľ ide o povinnosti, ktoré vyplývajú garantovi ako jeho rodinnému príslušníkovi, ktorého sa týka žiadosť o zlúčenie rodiny, treba pripomenúť, že v súlade s článkom 5 ods. 2 prvým pododsekom smernice 2003/86 je potrebné k takejto žiadosti priložiť najmä „písomný dôkaz o rodinnom vzťahu“. Článok 11 ods. 2 tejto smernice spresňuje, že tieto písomné dôkazy musia mať „úradný“ charakter a že v prípade ich nepredloženia „členský štát vezme do úvahy iné dôkazy o existencii takéhoto vzťahu“. Samotný článok 5 ods. 2 druhý pododsek uvedenej smernice uvádza, že „ak je to potrebné s cieľom získania dôkazu o existencii rodinného vzťahu, môžu členské štáty uskutočniť pohovory s garantom a jeho/jej rodinnými príslušníkmi a viesť ďalšie vyšetrovania, ktoré sa ukážu byť nevyhnutné“.
- 61 Ako pritom uviedol generálny advokát v bodoch 57 a 71 svojich návrhov, z týchto ustanovení vyplýva, že garant, ako aj jeho rodinný príslušník, ktorého sa týka žiadosť o zlúčenie rodiny, majú povinnosť spolupracovať s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi najmä na účely zistenia ich totožnosti, existencie rodinných vzťahov, ako aj dôvodov odôvodňujúcich ich žiadosť, čo znamená, že pokiaľ je to možné, musia predložiť požadované dôkazy a prípadne poskytnúť požadované vysvetlenia a informácie (pozri analogicky rozsudok zo 14. septembra 2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, bod 38).
- 62 Táto povinnosť súčinnosti preto znamená, že garant alebo jeho rodinný príslušník, ktorého sa týka žiadosť o zlúčenie rodiny, poskytnú všetky relevantné dôkazy na posúdenie reality rodinných vzťahov, ktoré uvádzajú, ale aj to, že poskytnú odpovede na otázky a vyhovejú žiadostiam, s ktorými sa na nich v tejto súvislosti obrátia príslušné vnútroštátne orgány, že sú k dispozícii týmto orgánom na pohovory alebo ďalšie vyšetrovania a v prípade, že nemôžu predložiť úradné písomné dôkazy potvrdzujúce rodinné vzťahy, vysvetlia dôvody, pre ktoré nemôžu predložiť tieto dôkazy.

O posúdení predložených dôkazov a podaných vyhlásení

- 63 Pokiaľ ide o posúdenie dôkaznej či hodnovernej povahy dôkazov, vyhlásení alebo vysvetlení, ktoré poskytol garant alebo jeho rodinný príslušník, ktorého sa týka žiadosť o zlúčenie rodiny, príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, požadované individuálne posúdenie vyžaduje, že tieto orgány musia zohľadniť všetky relevantné skutočnosti, vrátane veku, pohlavia, vzdelania, pôvodu a spoločenského postavenia garanta alebo jeho daného rodinného príslušníka, ako aj osobitné kultúrne aspekty, ako to spresňuje aj bod 6.1.2 usmernení.
- 64 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 65, 66, 77, 79 a 81 svojich návrhov, vyplýva z toho, že tieto poskytnuté dôkazy, vyhlásenia a vysvetlenia musia byť na jednej strane objektívne posúdené z hľadiska relevantných, objektívnych, spoľahlivých, presných a aktualizovaných všeobecných, ako aj osobitných informácií týkajúcich sa situácie v krajine pôvodu, vrátane najmä stavu právnej úpravy, ako aj spôsobu, akým sa táto úprava uplatňuje, fungovania správnych úradov a prípadne existencie nedostatkov, ktorým čelia niektoré oblasti alebo niektoré skupiny osôb uvedenej krajiny.
- 65 Na druhej strane vnútroštátne orgány musia zohľadniť aj osobnosť garanta alebo jeho rodinného príslušníka, ktorého sa týka žiadosť o zlúčenie rodiny, konkrétnu situáciu, v ktorej sa nachádzajú, a osobitné ťažkosti, ktorým čelia v takej miere, že požiadavky, ktoré možno uložiť v súvislosti s dôkaznou alebo hodnovernou povahou dôkazov poskytnutých garantom alebo jeho rodinným príslušníkom, najmä na účely preukázania nemožnosti predložiť úradné písomné dôkazy o rodinných vzťahoch, musia byť primerané a musia závisieť od povahy, ako aj stupňa ťažkostí, ktorým sú vystavení.

- 66 Podľa odôvodnenia 8 smernice 2003/86 situácii utečencov treba totiž venovať osobitnú pozornosť s ohľadom na príčiny, ktoré ich donútili opustiť ich krajinu a bránili im tam viesť normálny rodinný život. Ako to spresňuje aj bod 6.1.2 usmernení, z osobitnej situácie utečencov vyplýva, že je často nemožné alebo nebezpečné pre utečencov alebo ich rodinných príslušníkov predložiť úradné dokumenty, či spojiť sa s diplomatickými alebo konzulárnymi úradmi ich krajiny pôvodu.
- 67 Okrem toho z predchádzajúcich úvah vyplýva, že ak si garant zjavne neplní svoju povinnosť súčinnosti, ktorá mu prislúcha, alebo z objektívnych dôkazov, ktorými disponujú príslušné vnútroštátne orgány, jasne vyplýva, že žiadosť o zlúčenie rodiny vykazuje podvodný charakter, tieto vnútroštátne orgány sú oprávnené zamietnuť túto žiadosť.
- 68 Naproti tomu v prípade, že takéto okolnosti neexistujú, sa musí nepredloženie úradných písomných dôkazov potvrdzujúcich rodinné vzťahy, ako aj skutočnosť, že vysvetlenia, ktoré boli v tejto súvislosti poskytnuté, nie sú prípadne dostatočne hodnoverné, považovať len za skutočnosti, ktoré treba pri individuálnom posúdení relevantných skutočností daného prípadu zohľadniť, a nezbavujú príslušné vnútroštátne orgány povinnosti stanovenej v článku 11 ods. 2 smernice 2003/86 zohľadniť iné dôkazy.
- 69 Ako pripomína aj bod 6.1.2 usmernení, článok 11 ods. 2 výslovne bez ponechania priestoru akejkoľvek voľnej úvahe totiž uvádza, že neexistencia písomných dôkazov nemôže byť jediným dôvodom odôvodňujúcim zamietnutie žiadosti a v takýchto prípadoch ukladá členským štátom povinnosť zohľadniť iné dôkazy o existencii rodinných vzťahov.

O súlade požiadaviek smernice 2003/86 týkajúcich sa posúdenia žiadosti dotknutej vo veci samej uskutočneného štátnym tajomníkom

- 70 V prejednávanej veci štátny tajomník vo svojich rozhodnutiach z 12. mája 2016 a z 27. októbra 2016 predovšetkým konštatoval, že pani A. nepredložila nijaký úradný písomný dôkaz potvrdzujúci úmrtie rodičov osoby E. a existenciu poručníctva, ktoré má nad maloletou osobou, ani neposkytla hodnoverné vysvetlenie v súvislosti s jej nemožnosťou predložiť takéto písomné dôkazy, hoci podľa štátneho tajomníka je v Eritrei možné si zaobstarať dokumenty takejto povahy.
- 71 Je však nesporné, že štátny tajomník na pojednávaní konanom 13. septembra 2017 pred vnútroštátnym súdom stiahol späť svoju námietku týkajúcu sa nepredloženia úradných písomných dôkazov preukazujúcich existenciu poručníctva, ktoré má pani A. nad osobou E., po tom, čo dospel k záveru, že v eritrejskom práve sa poručníctvo ustanovuje zo zákona.
- 72 Z toho vyplýva, že zamietnutie žiadosti o zlúčenie rodiny dotknutej vo veci samej spočíva len na nepredložení úmrtných listov biologických rodičov osoby E. a na nehodnovernom vysvetlení, ktoré na tieto účely poskytla pani A.
- 73 Na pojednávaní na Súdnom dvore holandská vláda tvrdila, že je nevyhnutné preukázať úmrtie biologických rodičov osoby E., aby bolo možné vylúčiť obavy, že nejde o únos dieťaťa, či dokonca o obchodovanie s ľuďmi.
- 74 S výhradou overení, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, je pritom nutné po prvé konštatovať, že zo spisu, ktorým disponuje Súdny dvor, nevyplýva nijaké porušenie povinnosti súčinnosti, ktorá prislúcha pani A. Je totiž nesporné, že pani A. odpovedala na všetky otázky a vyhovelá žiadostiam, s ktorými sa na ňu počas správneho konania obrátil štátny tajomník, a že osobitne uviedla dôvody, pre ktoré jej a osobe E. nebolo možné z ich pohľadu predložiť úradné písomné dôkazy potvrdzujúce rodinné vzťahy požadované uvedenými orgánmi.

- 75 V tejto poslednej uvedenej súvislosti, ako vyplýva zo spisu, ktorým disponuje Súdny dvor, pani A najprv tvrdila, že vydanie úmrtných listov v Eritrei nespadá do právomoci matričných úradov v Asmare (Eritrea), ale do právomoci miestnych úradov, kde sa konanie vo veci vydania dokladov podstatne mení aj v závislosti od toho, o akú oblasť ide. Pani A. ďalej zdôraznila, že nikdy nemala k dispozícii takéto doklady, pretože pochádza z chudobnej obce, že zo svojho domu vychádzala len v nevyhnutných prípadoch a mať pri sebe úmrtné listy nebolo bežné. Napokon dnes je už nemožné získať uvedené doklady, pretože ona a osoba E. opustili krajinu ilegálne, takže požadovať takéto doklady cez miestnych známych, by ich vystavilo prípadným „nezákonným konaniam zo strany diaspóry“ a mohlo vystaviť ich rodinu, ktorá zostala v Eritrei, nebezpečenstvu a riziku spočívajúcemu v povinnosti platiť „daň z diaspóry“.
- 76 Po druhé z toho istého spisu vyplýva, že hoci štátny tajomník na účely posúdenia hodnovernosti vysvetlení, ktoré poskytla pani A., zohľadnil dostupné všeobecné informácie týkajúce sa situácie v Eritrei, nie je jasné, či zohľadnil spôsob, ktorým sa príslušná právna úprava uplatňuje, či skutočnosť, že fungovanie matričných úradov tejto krajiny môže závisieť od rôznych okolností, ktorými sa vyznačujú jednotlivé oblasti. Okrem toho uvedený spis neumožňuje ani overiť, či a prípadne do akej miery bola zohľadnená osobnosť a konkrétna situácia pani A. a osoby E., ako aj osobitné ťažkosti, ktorým boli tieto osoby podľa ich tvrdení vystavené pred a po úteku z ich krajiny pôvodu.
- 77 Po tretie nijaká skutočnosť v spise, ktorým disponuje Súdny dvor, nepreukazuje, že by štátny tajomník zohľadnil vek osoby E., jej situáciu utečenca v Sudáne, teda v krajine, kde bola podľa tvrdení pani A. umiestnená do pestúnskej starostlivosti bez akejkoľvek rodinnej väzby, či najlepší záujem tohto dieťaťa, aký za takýchto okolností existuje. Ak by sa potvrdili tvrdenia pani A. ako pravdivé, vyhovie žiadosti o zlúčenie rodiny dotknutej vo veci samej pritom môže byť jediným prostriedkom, ako by sa osobe E. zabezpečila možnosť vyrastať v rodinnom kruhu. Ako bolo uvedené v bode 59 tohto rozsudku, takéto okolnosti pritom môžu mať vplyv na rozsah a intenzitu požadovaného posúdenia.
- 78 Hoci sú príslušné vnútroštátne orgány oprávnené podniknúť kroky vedúce k odhaleniu podvodných žiadostí o zlúčenie rodiny, ku ktorým dochádza v kontexte únosu detí, či dokonca obchodovania s ľuďmi, ako správne tvrdí holandská vláda, táto okolnosť nezabavuje tieto orgány povinnosti zohľadniť najlepší záujem dieťaťa, ktoré by sa mohlo prípadne nachádzať v podmienkach, ako sú tie, ktoré opisuje pani A.
- 79 Okrem toho nepredloženie úmrtných listov biologických rodičov a nedostatočná hodnovernosť vysvetlení poskytnutých na odôvodnenie tohto nepredloženia, nemôžu same osebe viesť k záveru, že dotknutá žiadosť o zlúčenie rodiny je nevyhnutne podaná v kontexte únosu detí či obchodovania s ľuďmi. V tejto súvislosti z článku 11 ods. 2 smernice 2003/86, podľa ktorého dotknutý členský štát zohľadní iné dôkazy o existencii rodinných vzťahov a nemôže svoje rozhodnutie zakladať iba na skutočnosti, že chýbajú písomné dôkazy, s prihliadnutím na článok 7 a článok 24 ods. 2 a 3 Charty vyplýva, že vnútroštátne orgány môžu v závislosti od okolností daného prípadu mať povinnosť vykonať potrebné dodatočné overovania, ako je uskutočnenie pohovoru s garantom, aby vylúčili existenciu takýchto javov.
- 80 Vnútroštátny súd, ktorý ako jediný priamo pozná spor, o ktorom rozhoduje, musí s prihliadnutím na skutočnosti vyjadrené v predchádzajúcich bodoch overiť, či preskúmanie žiadosti o zlúčenie rodiny dotknutej vo veci samej vykonané štátnym tajomníkom je v súlade s požiadavkami smernice 2003/86.
- 81 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať, že článok 11 ods. 2 smernice 2003/86 sa má vykladať v tom zmysle, že za okolností, o aké ide vo veci samej, kde garantka ako osoba s postavením doplnkovej ochrany podala žiadosť o zlúčenie rodiny v prospech maloletej osoby, ktorej je teta a údajne poručníčka, a táto maloletá osoba býva ako utečenec a bez rodinnej väzby v tretej krajine, bráni tomu, aby bola táto žiadosť zamietnutá len preto, že garantka nepredložila úradné písomné dôkazy potvrdzujúce úmrtie biologických rodičov maloletej osoby, a teda realitu jej rodinných vzťahov s touto osobou, a aby príslušné orgány prijali rozhodnutie, že vysvetlenie, ktoré garantka poskytla na

odôvodnenie svojej nemožnosti predložiť takéto dôkazy, nie je hodnoverné, a to len na základe dostupných všeobecných informácií týkajúcich sa situácie v krajine pôvodu bez toho, aby zohľadnili konkrétnu situáciu garantky a maloletej osoby, ako aj osobitné ťažkosti, ktorým museli tieto osoby podľa ich vlastných slov čeliť pred a po úteku z ich krajiny pôvodu.

O trovách

- 82 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Súdny dvor Európskej únie má na základe článku 267 ZFEÚ právomoc podať výklad článku 11 ods. 2 smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej má vnútroštátny súd rozhodnúť o žiadosti o zlúčenie rodiny podanej osobou s postavením doplnkovej ochrany, ak bolo toto ustanovenie vyhlásené za priamo a bezpodmienečne uplatniteľné na takúto situáciu na základe vnútroštátneho práva.
2. Článok 11 ods. 2 smernice 2003/86 sa má vykladať v tom zmysle, že za okolností, o aké ide vo veci samej, kde garantka ako osoba s postavením doplnkovej ochrany podala žiadosť o zlúčenie rodiny v prospech maloletej osoby, ktorej je teta a údajne poručníčka, a táto maloletá osoba býva ako utečenec a bez rodinnej väzby v tretej krajine, bráni tomu, aby bola táto žiadosť zamietnutá len preto, že garantka nepredložila úradné písomné dôkazy potvrdzujúce úmrtie biologických rodičov maloletej osoby, a teda realitu jej rodinných vzťahov s touto osobou, a aby príslušné orgány prijali rozhodnutie, že vysvetlenie, ktoré garantka poskytla na odôvodnenie svojej nemožnosti predložiť takéto dôkazy, nie je hodnoverné, a to len na základe dostupných všeobecných informácií týkajúcich sa situácie v krajine pôvodu bez toho, aby zohľadnili konkrétnu situáciu garantky a maloletej osoby, ako aj osobitné ťažkosti, ktorým museli tieto osoby podľa ich vlastných slov čeliť pred a po úteku z ich krajiny pôvodu.

Podpisy